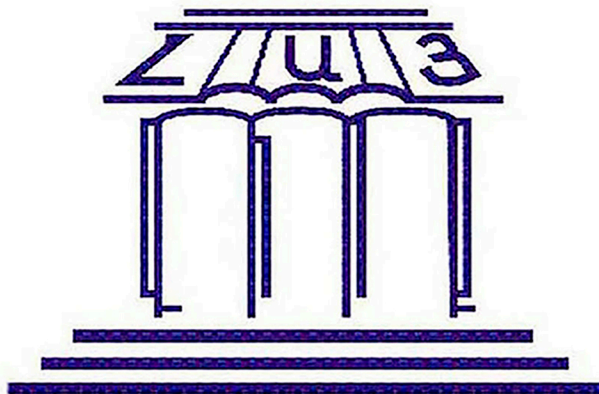

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

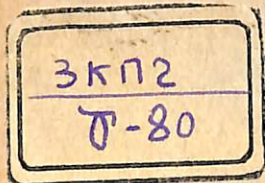
6848

Վ. ԾՈՎԹԱՆ

ՀԱՄԱՈՐԱԿՈՒՄԻ (Բ) ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՅԵՎ ԿՎՀ-Ի
1930 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՊԼԵՆՈՒՄԻ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

329.

ՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴ. ԿԵՆՏՐՈՆ. ՀՐԱՏԱՐԱԳՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՈՍԿՎԱ 1931 ՌՈՍՏՈՎ-ԴՈՆ

ՀԱՄԱՈՄԱԿՈՒՄԻ (Բ) ԿԵՆՏՐԱԼԻ ՅԵՎ ԿՎԶ-Ի 1930 Թ.
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՊԼԵՆՈՒՄԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

ОБ ИТОГАХ ДЕКАБРЬСКОГО
ПЛЕНУМА ЦК И ЦКК

ԱՃԽԱՆ ՀՍԿԱՅԵՎԱՆ ԹԱՓԸ

ՄԵԾ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԻ ՈՒՂԻՈՎ

На армянском языке

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР
МОСКВА РОСТОВ-ДОН

1930 թ. դեկտեմբերի 17—21-ին կայացած՝ կուսակցության կենտկոմի և ԿՎՀ-ի միացյալ պլենումը հաշվի առավ հնգամյակի առաջին յերկու տարվա արդյունքները և ժշակեց հնգամյակի 3-րդ, վճռական տարվա կանտրոլ թվերը ժողովրդական տնտեսության բոլոր ասպարեզներում։ Այդ թվերը, վորոնք նշված են պլենումի վորոշումների մեջ, ցույց են տալիս աշխարհի պատմության մեջ հասնված դարգացման թափ, վորին կարող և հասնել միայն մի յերկիր, վորտեղ իշխանության գըլուխն և կանգնած սոցիալիզմ կառուցող պրոլետարիատը, դաշնակցած գյուղացիության լայն մասսաների հետ։

Մի անգամ ել ամբողջապես սնանկացան աջ և «ձախ» ոպորտունիստները, դասակարգային թշնամու այդ ազնետները կուսակցության ներսում։ Ինչքան ծիծաղելի դարձան բուրժուական մամուլի «իմաստունները», վորոնք գուշակում եյին 5-ամյակի տապալումը։

Հնգամյակի առաջին յերկու տարվա արդյունքները ցույց տվին, վոր ժողովրդական տնտեսության ամենավճռական բնագավառներում՝ վոչ միայն կատարվել, այլ և գերակատարվել են պլանները։ Այդ և պատճառը, վոր ներկայումս կուսակցության և բանվոր դասակարգի լողունքն և իրագործել հնգամյակը 4 տարում։

Պետական խոշոր արդյունաբերությունը ընդհանուր արդյունքի 25 տոկոսի աճում աղավ, մինչդեռ հնգամյակով նախատեսված եր միայն 20 տոկոսի աճում։ Հնգամյակի առաջին յերկու տարին ծանր արդյունաբերությունը յերկրին տվավ 13 միլիարդ 8 հարյուր միլիոն ռուբլու արտադրանք, մինչդեռ հնգամյակով նախատեսված եր միայն 12 միլիարդ 5 հարյուր միլիոն ռուբլու արտադրանք։

Ամբողջ արդյունաբերության տարեկան արտադրանքը հնգամյա-

14575

ե, վոր իրագործելով կուսակցութեան այդ հրահանգը, մեծ հնգամյակի 3-րդ տարում (1931 թ.) կատարում են հնգամյա պլանը վողջ արդյունաբերական արտադրանքի ասպարիզում 79 տոկոսով, իսկ ծանր արդյունաբերության արտադրում՝ 98 տոկոսով:

Այս բոլորից հետո, կարող եմ լինել կասկած առնել մասին, վոր մենք հնգամյակը իսկապես վոր կկատարենք 4 տարում, իսկ ծանր արդյունաբերության ասպարիզում՝ նուրիսկ յերեք տարում: Ո՞ւր մնացին ալ ոպորտունիստների և նրանց «ձախ» դաշնակիցների մարդարեւությունները հնգամյա պլանի անիրագործելի լինելու մասին: Ո՞ւր մնաց բուրժուական մամուլի վոեւոցները հնգամյա պլանի «տապալման» մասին:

Զարգացող արդյունաբերութիւնը պահանջում եւ նոր, ուժեղ ելեկտրականներ, մեքենաները շարժելու, գյուղատնտեսութիւնը տեխնիկապես վերակառուցելու համար: Այդ պատճառով պլանումը վորոշեց՝ «1931 թվի վերջում գործող բոլոր ելեկտրականների կարողութիւնը հասցնել մինչև 4 և կես միլիոն կիլովատի, իսկ ելեկտրական ուժի արտադրութեան ասպարիզում՝ մինչև 12,7 միլիարդ կիլովատ ժամի, 1930 թվին յեղած 8,8 միլիարդ կիլովատ ժամի դիմաց»:

Պարզ եւ, վոր ծավալովը հսկա աշխատանքները պահանջում են համապատասխան չափով բանվորական կադրեր—աշխատող ձեռքեր: 1931 թվին ժողովրդական Տնտեսութեան Գերագույն Խորհրդի կողմից պլանավորման յենթարկվող արդյունաբերութեան մեջ աշխատող բանվորների քանակը ավելանալու յ 10 տոկոսով, իսկ հայթայթման ժողովրդական կոմիտեի կողմից պլանավորման յենթարկվող արդյունաբերութեան բանվորների քանակը ավելացվելու յ 16 տոկոսով: Այն ժամանակ, յերբ գործադրելութիւնը մեր յերկրում արդեն վերջացել եւ, նոր բանվորական ուժի հայթայթման գործը չափազանց լուրջ խնդիր եւ: Այդ ասպարիզում պետք ե մեծ աշխատանք կատարեն մեր արհմիութենական և գյուղական կազմակերպութիւնները, արդյունաբերութեանը նոր բանվորական կադրեր հայթայթելու համար: Առանձնապես կոլխոզները, աշխատանքը լավ կազմակերպելու դեպքում, կարող են իրենց ազատ ձեռքերը տրամադրել սոցիալիստական արդյունաբերութեան:

Կուսակցութեան բարձրագույն որդանները մարտական դիրեկտիվ տվին արտադրանքի ինքնարժեքի հետագա իջեցման և աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման մասին: ԺՏԳԽ-ի պլանավորման յենթակա արդյունաբերութիւնը պետք ե 1931 թվին ինքնարժեքի իջեցում կատարի 10 տոկոսով և աշխատանքի արտադրողականութիւնը

մարձրացնի 28 տոկոսով: Այս դիրեկտիվի կատարումը պահանջում ե կուսակցական և արհմիութենական կազմակերպութիւններից նոր յենուանդ, ընդունակութիւն՝ գլխավորելու բանվորական մասսաների աշխատանքային վողդարութիւնը: Բանվոր դասակարգի ստեղծագործ ուժը հսկայական ե: Սոցմրցութեան, հաշվածայնութեան, հանդիպական արդիֆինպլանների նոր ալիքով բանվոր դասակարգը կկատարի հնգամյակի 3-րդ տարվա հսկա ծրագիրը հարյուր տոկոսով:

Պլանումը անհրաժեշտ ե համարել հատուկ շեշտելու, վոր ինքնարժեքի իջեցումը, արտադրողականութեան բարձրացումը վող միայն չափի կատարվի արտադրանքի վորակի իջեցումով, այլ ընդհակառակը, վորակի բարձրացումը 3-րդ տարվա ամենաբարձրագույն խնդրներին մեկը պետք ե հանդիսանա:

Պետք ե, վոր այս չափազանց կարեւոր հանգամանքի վրա հասնել ուղղորդութիւն դարձնեն մեր կուսակցական, արհմիութենական, տնտեսական կազմակերպութիւնները և վողջ, բանվոր դասակարգը:

ՀԱՄԱՏԱՐԱԾ ԿՈՒՆԵՏԻՎԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՈՎ

Կուսակցութեան Կենտկոմի և ԿՎՀ-ի ղեկտեմբերյան միացյալ պլանումը նշեց նաև գյուղատնտեսութեան զարգացման ուղիները հնգամյակի 3-րդ տարում:

Դյուղի սոցիալիստական վերակառուցման ասպարիզում մենք դեռ հնգամյակի առաջին յերկու տարում գերակատարեցինք հնգամյա պլանը յերկու անգամ: 1931 թվին, հնգամյակի յերրորդ տարում, մենք ավելի վճռական հաջողութիւններ ենք ունենալու այդ ասպարիզում և հացահատիկային կարեւոր առնանքում հիմնականում կվերջացնենք համատարած կոլեկտիվացումը և կուլակութեան լիկվիդացիան վորպես դասակարգ: Պլանումի վորոշմամբ 1931 թվին Ուկրաինան (դաշտավայր), Հյուսիսային Կովկասը, Ներքին Վոլգան, Միջին Վոլգան միջին թվով կոլեկտիվացման պետք ե յենթարկեն գյուղական տնտեսութիւնների 80 տոկոսը: Ամբողջ Խորհրդային Միութիւնում, գյուղատնտեսութեան բոլոր ասպարիզներում 1931 թվին կոլեկտիվացման ե յենթարկվելու գյուղական տնտեսութիւնների 50 տոկոսը: Այս ի հարկե չի նշանակում, վոր տեղական պայմանները հաշվի չալի առնել և «ձախ» քայլադրողների անցյալում կատարած սխալները կրկնելու հասկանալի յե, վոր ավելի փորձ ունեցող հացահատիկային շրջաններում կոլեկտիվացման աճումը ավելի արագ ե կատարվելու, քան հաց ներմուծող և հետամնաց շրջաններում:

Համապատասխան չափով ավելանալու յի նաև ցանքատեղադրումների տարածությունը: 1930 թ. ցանքատեղադրումն տարածությունը հավասար եր մոտ 128 միլիոն հեկտարի: Պլանումի վորոշմամբ, 1931 թվին ցանքատեղադրումն տարածությունը պետք է հասնի 143 միլիոն հեկտարի: Սա նշանակում է, վոր թե յերկրորդ գարնանացանի և թե աշնանացանի ժամանակ մենք պետք է լարենք մեր ամբողջ ուժերը, մորի-լիդացիայի լենթարկենք վորջ խորհրդային հասարակությունը, ել ավելի սրենք պայքարը կուլակի, նրա ագենտներ աջ և ձախ» ոպորտունիստների դեմ բոլշևիկյան ցանքսի պլանը կատարելու համար:

Միայն սովխոզները 9 ու կես միլիոն հեկտար ցանքս պիտի կատարեն, կոլխոզները—66 միլիոն հեկտար: Այս գարնանը վորջ Խորհրդային Միության մեջ 50 միլիոն հեկտար գարնանացան պիտի կատարվի: Կարիք կ'ա՞ շեղտելու, թե ինչ հսկայական պարտականություն է դրված մեր գյուղական կազմակերպությունների առաջ բոլշևիկյան գարնանացանին պատրաստվելու և պլանը լիովին իրագործելու համար:

Գյուղատնտեսության տեխնիկական վերակառուցման, կոլխոզներին և անհատական տնտեսություններին ունեցության հասնելու համար, հսկայական նշանակություն ունեն մեքենա-տրակտորային կայանները: Կենտկոմի ԼԿՎԶ-ի միացյալ պլենումը վորոշեց 1931 թվի վերջում մեքենա-տրակտորային կայանների թիվը ամբողջ ԽՍՀՄ-ում հասցնել 1400-ի, 980 հազար ձիու ուժ ունեցող տրակտորներով:

Անասնաբուծությունը, մսի և կաթնամթերքների (յուղ, պանիր) հարցը մեր ճնշող տեղերից:՝ մեկն է ներկայումս: Մենք այդ ասպարեզում ներկայումս բավականին նեղություն ենք քաշում: Կոլեկտիվացման գարկ տալով, ստեղծելով խոշոր խորհրդային տնտեսություններ, տեխնիկական հեղաշրջում մտցնելով աշխատանքի մեջ, ծավալելով հարձակումը կուլակության վրա, մեզ հաջողվեց լուծել հացահատիկային պրոբլեմը: Մեր յերկրը ներկայումս այլևս հացի նեղություն չի քաշում:

Կուսակցությունը նույն մեթոդներով և նույն վճռականությամբ դիմել է անասնապահական պրոբլեմի լուծման և կասկած չկա, վոր չանցած մեկ յերկու տարի, մենք այդ հարցն ել կլուծենք:

Արդեն գոյություն ունեն «անասնաբուծական», «խողաբուծական» և «վոչխարաբուծական» տրեստներ, վորոնք Խորհրդային Միության գանազան վայրերում ունեն հարյուր հազարավոր գլուխ մանր ու խոշոր անասուններ և խոզեր:

Պլենումը վորոշեց 1931 թվին «անասնաբուծական» տրեստի հոտը հասցնել 2 միլիոն 800000 գլխի, «խոզաբուծական» տրեստի հոտը

հասցնել 1 միլիոն 900000 գլխի և վոչխարաբուծական տրեստի հոտը հասցնել 4 միլիոն 400 հազար գլխի:

Այս բոլոր աշխատանքների համար անհրաժեշտ են միլիարդների համեմող դրամական միջոցներ: Ժողովրդական տնտեսության բուռն վերելքը հնարավորություն է տալիս ավելի մեծ գումարներ հատկացնել գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման գործին: Գյուղատնտեսության սոցիալիստական սեկտորին (սովխոզ և կոլխոզ) 1931 թվին հատկացվելու յի 3 միլիարդ 800 միլիոն ուրբլու հսկայական մի գումար:

Ահա թե ինչպիսի տեմպեր է վերցրել կուսակցությունը գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման համար: Իսկ այդ տեմպերի իրականացման համար հարկավոր է բոլշևիկյան անդուլ աշխատանք, ուժերի դերադույն լարում, կուսակցության գլխավոր գծի անշեղ անցկացում:

ՄԱՍՍԱՆԵՐԻ ԿՈՒԼՏՈՒՐ-ԿԵՆՑԱԼԱՅԻՆ ՎԵՐԵԼՔԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ

Աշխատավարձի ավելացման նորման նույնպես վորոշվեց պլենումի կողմից: Ըստ այդ վորոշման, 31 թվին արդյունաբերական բանվորների աշխատավարձն ավելացվելու յի 6 տոկոսով, համեմատած 1930 թվի հետ, իսկ յերկաթուղային տրանսպորտում աշխատող բանվորների աշխատավարձն ավելանալու յի 8 տոկոսով: Համապատասխան դրան աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը 1931 թ. կազմելու յի 15 միլիարդ 300 միլիոն ուրբլի, 1930 թվի 12 և կես միլիարդի փոխարեն:

Բայց միայն ստացած աշխատավարձի չափը չէ, վոր վորոշում է բանվորների բարեկեցությունը: Պետությունը ծախսում է միլիարդների համեմող գումարներ սոցիալական ապահովության, բանվորների կենցաղը բարելավելու, աշխատանքի պաշտպանության, բնակարանային շինարարության, կուլտուրական կարիքների վրա և այլն:

Սոցիալական ապահովության ֆոնդը 1931 թվին վորոշված է 2 միլիարդ 138 միլիոն ուրբլի, բանվորների կենցաղի բարելավման ֆոնդը 285 միլիոն ուրբլի, արդյունաբերութ. և տրանսպորտի մեջ աշխատանքի պաշտպանության ֆոնդը 155 միլիոն ու:

Մինչև 1931 թվի վերջը պետք է 7 ժամյա բանվորական որվա անցնեն յերկաթուղային տրանսպորտի բոլոր բանվորները, Ժողովրդական Տնտեսության Գերագույն Խորհրդի կողմից պլանավորման յենթարկվող արդյունաբերության բանվորների վոչ պտկաս, քան 92 տոկոսը, մատակարարման Ժողովմատի յենթակա ձեռնարկությունների բանվորների 52 տոկոսը:

Կարևորագույն խնդիր է բնակարանային շինարարության խնդիրը։ Բնակարանային կրիզիսը մեղմացնելու և ապա ամբողջապես վերացնելու համար խորհրդային պետությունը հսկայական ներդրումներ է կատարում ամեն տարի։ Սակայն 1931 թվին այդ ներդրումը ահագին չափով աճում է։ Պլենումի վորոշմամբ այս տարի (1931 թ.) բնակարանային շինարարության համար ներդրում է կատարվելու 1 միլիարդ 100 միլիոն ռուբլի, 1930 թվի 582 ու կես միլիոնի փոխարեն։

Մասսաների բարեկեցության զարկ տվող այս հսկա միջոցառումները ամենաանողորմ կերպով խփում են աջ—«ձախ» բլոկի ղեկավարների այն անդամն, վոր իբր թե մեզ մոտ բանվորների բնակ աշխատավարձն ընկնում է։ Կուրացած ֆրակցիոն հոգեբանությամբ Սերցոյանը, Լոմինա-ձեններ և Շաքիրյաններ չեն տեսնում, վոր խորհրդների յերկրում բանվորական մասսաների բարեկեցությունը աճում է աշխարհում չտեսնված չափերով։

Հսկայական գումարներ են ներդրվում 1931 թվականին նաև ժողովրդական լուսավորության կադրերի պատրաստման, գիտության, առողջապահության և սոցիալական ապահովության ասպարեզում։ Մենք հսկայական կարիք ենք զգում ներկայումս վորակավոր կադրերի, մանկավարժների, գյուղատնտեսների, ինժեներների, բժիշկների և այլն։

«Խորհրդաբերական կուսակցության» դավադրությունը, հին ինժեներների վորոշ մասի դավաճանական ֆասադարական աշխատանքները նորից և նորից մեզ համոզեցին, թե ինչքան խոշոր անհրաժեշտություն է մեզ համար ունենալ մեր սեփական, պրոլետարական ինժեներների, տեխնիկների, գիտական աշխատողների, մանկավարժական կադրերի։ Կադրերի պատրաստման խնդիրը մոտակա տարիների ամենահարվածային խնդիրներից մեկն է լինելու մեզ համար։ Ահա թե ինչու պլենումը վորոշեց հատկացնել 6 միլիարդ 500 միլիոն ռուբլու մի ահեղի գումար ժողովրդավորության, կադրերի պատրաստման, գիտության և առողջապահության համար։ Այս տարի մենք այդ ասպարեզում ծախսելու յենք միլիարդ ու կես ռուբլի ավելի, քան անցյալ 1930 թվին։

Կուսակցության ղեկավարող որդանների այս վորոշումները կուլտուրական շինարարության հսկա կարևորության մասին, թող մի խըթան լինի մեր մի շարք տեղական, կուսակցական և խորհրդային որդանների համար, վորոնք հաճախ ոպորտունիստական թերազնահատման են յենթարկում կադրերի պատրաստման առաջնակարգ խնդիրը։

Կուսակցությունը այլևս չի հանդուրժի այդպիսի ոպորտունիստական պրակտիկա և շատ պինդ կխփի այդ պրակտիկայի կոնկրետ կրողներին։

ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅԵԼ ԽՈՐՀՐԴՆԵՐԻ ԱԶԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

ԱՋ ՈՊՈՐՏՈՒՆԻԶՄԻ ԴԵՍ ԱՆՀԱՇՏ ՊԱՅՔԱՐԻ ՃԱՆԱՊԱՐՈՎ

Մեր յերկրի յորեստորե աճող արդյունաբերությունը և գյուղատնտեսության կոնկրետացումը առաջ է բերել սոցիալիստական աշխատանքի նոր ձևեր և նոր մեթոդներ։ Մեղանում կյանքն այնպիսի արագ թափով է առաջ գնում, վոր պահանջում է մեր բոլոր կազմակերպություններից անմիջապես վերակառուցել իրենց աշխատանքները, յետ չմտալու համար։

Խորհրդները պրոլետարիատի դիկտատուրայի որդաններն են։ Ներանք սոցիալիստական ամբողջ հսկա աշխատանքների ղեկավարները և կուսակցության գլխավոր գծի անցկացնողները պիտի լինեն։ Իսկ դրա համար անհրաժեշտ է, վոր խորհրդներն անմիջապես վերակառուցեն իրենց աշխատանքները։ Մեր կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեյի և Կենտրոնական Վերահսկիչ Հանձնաժողովի ղեկավարներ ամսվա միացյալ պլենումը խորհրդների ընտրությունների մասին ընդունած իր վորոշման մեջ ասում է.

«Խորհրդների նոր ընտրությունների քաղաքական նշանակությունը կայանում է նրանում, վոր այս ընտրությունները պետք է կարևորագույն միջոց հանդիսանան խորհրդների բոլոր աշխատանքները արմատական վերակառուցման յենթարկելու, ունեցնող առակտիվ շրջանի պահանջների համաձայն»։

Սակայն հնարավոր է արդյոք խորհրդի աշխատանքները վերակառուցման յենթարկել, յեթե խորհրդը չունենա հստակ գաղափար, թե ի՞նչ պիտի անի նա, յեթե նա չունենա հեղինակություն, յեթե նրա մեջ նստած են կուսակցության գլխավոր գծին հակառակ մարդիկ, Ահա թե Կենտկոմի և ԿՎՀ-ի միացյալ պլենումի բանաձևի մեջ ինչ է առված այդ առթիվ։

«Բարձրացնել խորհրդների դերը՝ գործնականում կուսակցության լենինյան քաղաքականությունը կիրառելու համար—ահա այս է վերընտրական կամպանիայի հիմնական քաղաքական խնդիրը»։

Այսպիսով խորհրդները գործնականում պետք է անցկացնեն կուսակցության գլխավոր գիծը։ Իսկ վո՞րն է կուսակցության գլխավոր գիծը։ Դա յերկրի ինդուստրացման և գյուղի սոցիալիստական վերա-

կառուցման արագացումն է: Դա—սոցիալիզմի կառուցումն է, դա—տն-
դասակարգ հասարակութեան ստեղծումն է, դա—սոցիալիստական կուլ-
տուրայի ստեղծումն է:

Իսկ ինչպես կարելի չի հասնել դրան:

Դրան կարելի չի հասնել կատարելով արգելիսպանները քաղաքում,
մթերումների պլանները գյուղում: Դրան կարելի չի հասնել ստեղծե-
լով նորանոր արդյունաբերական հսկաներ քաղաքում, համատարած կո-
լեկտիվացում գյուղում: Դրան կարելի չի հասնել՝ զարկ տալով սոցիա-
լիստական նոր ձևի աշխատանքներին—օոցմրցութեան, հարվածայնու-
թեան, հանդիպական պլանների կազմութեան թե գյուղում և թե քա-
ղաքում: Դրան կարելի չի հասնել կոտորելով դասակարգային թշնամու-
ղիմադրութիւնը, արմատախիլ անելով կապիտալիզմի արմատները
յերկրում և համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա լիկվիդացիայի
յենթարկելով կուլակութեան վորպես դասակարգի: Դրան կարելի չի
հասնել ամբողջապես վերացնելով անդրադիտութիւնը մեր յերկրից:

Իսկ ովքե՞ր են արդելք լինում կուսակցութեան այդ գլխավոր գծի
կիրառման: Պարզ է, վոր նրանք, վորոնք շեղվում են այդ գլխավոր
գծից: Դրանք ալ և «ձախ» ուկլոնիստներն են, վորոնք վախենալով մեր
աճման դժվարութիւններից, գլուխները կորցրած, դասակարգային թըշ-
նամու ագենտի դերն են կատարում մեր շարքերում:

Վորոշ տեղերում շատ սխալ հասկացողութիւն կա, վոր իբր թե
ալ և «ձախ» թեքումների դեմ պայքարել—դա կոմունիստական կու-
սակցութեան ներքին խնդիրն է, վոր իբր թե այդ խնդիրը խորհրդնե-
րին, պրոֆմիութիւններին և այլն չի վերաբերում:

Դա բոլորովին սխալ տեսակետ է: Յեթե մի գյուղխորհուրդ՝ չի կա-
րողանում համախմբել իր շուրջը կոլտոգային, չքավորական և միջակա
յին մասսաներին, յեթե նա իր անդործնեյութեամբ տապալում է, ա-
սենք մթերումները, մոռանում է գարնանացանի մարտական խնդիրնե-
րը, աշխատանք չի տանում համատարած կոլեկտիվացման համար—
ապա, պարզ է, վոր այդ գյուղխորհուրդը ընկել է ալ ոպորտունիստա-
կան ճահիճի մեջ: Մեծագուրն հանցանք կլինի, յեթե մենք ասեյինք—
քանի վոր գյուղխորհուրդը խորհրդային և վոչ թե կուսակցական ու-
գան է, ապա աչքներս փակենք նրա ոպորտունիստական պրակտիկայի
վրա: Պարզ է, վոր խորհրդային ղեկավարող որդաններից թե գյուղում
և թե քաղաքում անխնա պետք է դուրս վանել ալ ու «ձախ» ոպոր-
տունիստներին և նրանց նկատմամբ հաշտվողական վերաբերմունք
ցույց տվողներին: Չե՞ վոր նրանք, խցկվելով խորհրդներում, իրենց
ոպորտունիստական պրակտիկայով դանդաղեցնում են մեր զարգացման

թափը, չեն կատարում կուսակցութեան մարտական դիրեկտիվները և
արգելք են լինում կուսակցութեան գլխավոր գծի անցկացման: Ահա
այդ է պատճառը, վոր Կենտկոմի և ԿՎՀ-ի դեկտեմբերյան պլենումը
վորոշեց՝

«...Ներկա պայմաններում ալ ոպորտունիստներին և անսկըղ-
բունք հաշտվողականներին տեղ չի կարող լինել խորհրդների դե-
կավարող որդաններում: Միայն ալ ոպորտունիստական պրակտի-
կայի դեմ իրական անհաշտ պայքար տանելու հիման վրա կարե-
լի չի և անպայման պետք է բարձրացնել խորհրդների դերը՝ կու-
սակցութեան գլխավոր գծի պրակտիկ կերպով ամբողջ սոցիալիս-
տական շինարարութեան մեջ կիրառելու համար»:

Կուսակցութեան այս հիմնական դիրեկտիվը չպետք է մոռանան,
այլ անշեղործն պետք է կիրառեն մեր նորընտիր խորհրդները:

Համամիութենական Կոմունիստական (ք) կուսակցութեան Կենտ-
կոմի և Կենտրոնական Վերահսկիչ Հանձնաժողովի դեկտեմբերյան պլե-
նումի վորոշումների իրագործումը խորհրդների ընտրութիւնների մա-
սին պետք է դառնա խորհրդների գործնեութեան հիմնական առանցքը:

Անհրաժեշտ է, վոր նորընտիր խորհրդները պարզ պատկերացում
ունենան այն մասին, թե ինչպիսի մարտական խնդիրներ է դնում
իրենց առաջ ներկա վերակառուցման շրջանը, յիբր մենք արդեն ավար-
տում ենք սոցիալիզմի հիմքի կառուցումը:

Կի և Կենտր. Վերահսկիչ Հանձնաժողովի վորոշումը առանձին ու-
շադրութիւն է դարձնում կուսակցութեան ազգային քաղաքականութեան
առաջ կիրառման վրա: Ինչպիսի շեշտեց կուսակցութեան 16-րդ համա-
մագումարը, կուսակցութեան ներսում գոյութիւն ունեցող ազգային
թեքումների դեմ պետք է անողոր պայքար տանել: Այդ թեքումներից
առաջինը մեծապետական շովինիզմն է, վոր իր հակալենինյան եյու-
թիւնը քողարկում է «ձախ» ֆրազներով: Մեծապետական թեքման
մեջ ընկնողները արհամարհանքով են վերաբերվում գեպի մանր ազ-
գութիւնների աշխատավորութեան անտեսական և կուլտուրական զար-
գացումը, դեպի խորհրդային ազգային հանրապետութիւններն ու շըր-
ջանները, չհասկանալով, վոր մայրենի լեզվով, ըստ ձևի ազգային կուլ-
տուրայի զարգացումով միայն կարելի չի իսկապես մասնակից դարձ-
նել յետադիմաց ազգութիւններին սոցիալիստական շինարարութեան մեջ:
Մեծապետական շովինիզմը կուսակցութեան ազգային քաղաքականու-
թեան ասպարիզում, հանդիսանում է գլխավոր վտանգը: Մակայն բարեի
մեծապետական շովինիզմից, գոյութիւն ունի նաև մանր ազգութիւն-

ների կամուրջատների շրջանում տեղական նացիոնալիստական թեքում:
Այդ թեքման կրողները մեծ մասամբ արտահայտում են տեղական նա-
ցիոնալիստական ինտելիգենցիայի տրամադրությունները, ցանկանում
են պատրաստել համապարփակ տնտեսություն, խուսափում են կենտ-
րոնացած զեկավարությունից և այդպիսով թուլացնում բոլոր ազդու
թյունների աշխատավորության համերաշխությունը:

Եւտրիդները պե՛ս է ամենաանողո՛ք պայմար սանեն ազգային
այդ թեքումների դեմ, ամբացեն ԽՍՀՄ-ի բոլոր ազգութայինների
ինքնեմանքի միությունն յե՛վ պրոլետարական համերաշխությունն
ու զարգացնեն նրանց ըստ ձե՛վի ազգային յե՛վ ըստ բովանդակու-
թյան պրոլետարական կուլտուրան» (պլենումի վորոշումից):

Հաջորդությամբ իրագործելով «հնգամյակը 4 տարում» լուրուհը,
կուսակցությունը աներբը գնում է դեպի համատարած կոլեկտիվացումը
և այդ հիման վրա կուլակության վորպես դասակարգի վերացումը: Այս
հանգամանքը պայմաններ է ստեղծում անդասակարգ հասարակության
կառուցման և սոցիալիզմի անմիջական հաղթանակի համար: Գյուղե-
րում կառուցված խոշոր սոցիալիստական տնտեսությունները խորհրդա-
յին իշխանության համար նոր հենարան են ստեղծում: Ողտագործելով
այդ նոր բազան և ընդարձակելով իրենց գործնականության շրջանակները,
խորհրդները ներկայումս կարող են հսկայական գործ կատարել սո-
ցիալիզմի կառուցման գործում: Այդ հանգամանքը նախապայման է
ստեղծում նաև ազգային հետամնաց ռայոնների համար, վորպեսզի նը-
բանը ևս անցնեն իրենց տնտեսության զարգացման ավելի բարձր ձևե-
րին, կանգնելով սոցիալիստական հառաջադիմության ճանապարհի վրա:

Կոլտոգների, սովխոզների զարգացումը գյուղում, հազարավոր և
տասնյակ հազարավոր հարվածայինները գործարաններում և կոլխոզ-
ներում ստեղծում են խորհրդների համար նոր ակտիվ կադրեր: Խոր-
հրդները պետք է կարողանան լրիվ չափով ոգտագործել այդ հիմնա-
կան և նոր ակտիվին սոցիալիստական շինարարության բոլոր ասպարեղ-
ներում:

«Հիմնվելով խորհրդային ակտիվի վրա յե՛վ ավելի ծավալելով
աշխատանք հարվածայինների յե՛վ կոլտոգների մեջ, ինչպես նայել
աշխատանքներ չհավորության մեջ, խորհրդները կուսակցության
դեկավարությամբ, կապահովեն իրենց ուժեղ կապը մասսաների հետ
յե՛վ նախանձ միլիոնավոր բանվորների յե՛վ գյուղացիների գրավումը
սոցիալիզմի ակտիվ կառուցողների շարքեր: Դրա համար անհրա-
ժե՛տ է, վոր խորհուրդը ինչպես վոր պե՛ս է իր դեմքը շուտ ևս դե-
պի հարվածայնություն, դեպի կոլտոգներ» (պլենումի վորոշումից):

Պակաս կարևոր խնդիր է պրոլետարական դեմոկրատիայի ծա-
վալումը խորհրդներում: Այդ ասպարիղում մենք ունենք արդեն անվի-
ճելի նվաճումներ: Հարվածայնությունը, սոցմրցությունը ինչպես նաև
հանդիպական արդիֆինպլանների կազմությունը հանդիսանում են մաս-
սաների ակտիվ մասնակցություն, խորհրդային դեմոկրատիայի լավա-
գույն ձևեր: Պետք է ամենաանողոք հակահարված ստանան այն խորհրդ-
ները, վորոնք վորե՛ս ձևով արգելք են հանդիսանում մասսաների այդ
ակտիվություն: Առանձնապես անհրաժեշտ է, վոր բանվորներն ու գյուղ-
ացիները ներքևից միշտ կոնտրոլի տակ պահեն խորհրդային ապարա-
տի աշխատանքները:

Դրա համար պետք է կազմակերպել բանվորներից, կոլխոզնիկնե-
րից բրիգադաներ, Բանգյուղտեսչության հետ միասին ծանոթանալու
խորհրդային աշխատանքների ապարատներին և այլն: Կարևորագույն
խնդիր է պահպանել խնայողական ուժի խորհրդներում, անխա-
պայքար տանել անտնտեսվարության, զեղծումների, բյուրոկրատիզմի
դեմ, ծավալելով բոլշևիկյան ինքնաքննադատությունը:

Կատարելով այս մարտական խնդիրները, խորհրդները այդ դեպ-
քում միայն կհանդիսանան մարտական որգաններ կուսակցության գըլ-
խավոր գիծը անցկացնելու համար:

ՀԱՄԱՌԱՅԻՆՈՒՄԻ (Բ) ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՅԵՎ ԿՎՀ-Ի ՊԼԵՆՈՒՄԻ ՎՈՐՈՁՈՒՄԸ ՍՊԸՌԿՈՐԴԵՐԱՅԻՆՈՒՄԻ ԱԶԻԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հսկող Ցենտրոսայուզի հաշվետվությունն իր դործունեությունն մասին, Համի (բ) Կ Կենտկոմի և ԿՎՀ-ի միացյալ պլենումը արձանագրում և կոտպերացիայի աշխատանքում ձեռք բերած հայտնի նվաճումները: Սպառնողպերացիան 1930 թվին ունեցել է 12 միլիարդ ուրբի շրջանառություն, վոր կազմում է յերկրի ամբողջ ապրանքաշրջանառության 66 տոկոսը, ունեցել է 50 միլիոն փայտուղի, հանրային սննդի աճում: Կոտպերացիայի սեփական միջոցներն անցել են 1,6 միլիարդ ուրբուց: Ազգաբնակչության միջոցների մոբիլիզացիան ներկա մոմենտում հաշվում է 906 միլիոն ուրբի, 1928 թվի 185 միլիոն ուրբու գիմաց: Սկզբնավորված է քաղաքամերձ տնտեսությունների զարգացումը և այլն:

ԿԳ-ը գտնում է, վոր սպառնողպերացիան չի վերականգնվել ու կոնստրուկտիվ շրջանի նոր խնդիրներին համապատասխան կերպով:

Սպառնողպերացիայի կարևորագույն թերությունները հետևյալներն են. նրա աշխատանքի մեջ գոյություն ունի ճինչ վոր նախաձեռնական վոգի, կա ինքնահոսի, բյուրոկրատիզմի և ոպորտունիզմի տարր պրակտիկայում, վորոնց հետևանքն այն է, վոր ապրանքների դեֆիցիտայնություն պայմաններում ապրանքները քնեցվում են, ապարատը խճողված է անհարազատ և նույնիսկ ֆեաստարար տարրերով, հասարակական սննդի գործի կազմակերպման ու կարգավորման աշխատանքը թույլ է, սպառողների կոտպերացված մասսան թույլ է մասնակցում սպառնողպերացիայի վերահսկողության ու ղեկավարման աշխատանքին և բացակայում է ծավալուն ինքնաքննադատությունը:

Այս պատճառով Համի (բ) Կ Կենտկոմը և ԿՎՀ անբավարար են գտնում Ցենտրոսայուզի և սպառողական կոտպերացիայի որդանների աշխատանքը տեղերում: Դրանից յեխելով, Կենտկոմը և ԿՎՀ վորոշում են.

1. Կուսակցական և արհմիութենական կազմակերպությունների ու կոտպերատիվ ակտիվի ջանքերով պետք է դուրս քշել սպառնողպերացիայի աշխատանքի ասպարեզից չարչիական վոգին: Կենտկոմի և ԿՎՀ-ի միացյալ պլենումը գտնում է, վոր կոտպերացիայի ապարատը պետք է մաքրվի նրանում ֆեացած մենշեիկ-եսերական և բյուրոկրատիկ տարրերից, պետք է մղվի վճռական պայքար ոպորտունիզմի դեմ գործնական աշխատանքում:

Սպառնողպերացիան պետք է վերականգնի իր աշխատանքը, նրա աշխատի ունենալով անպայման ապահովել առաջին հերթին սոցիալատական շինարարության կարևորագույն բնագավառները, շաղկապել հայթայթման գործն արտադրական պլանների իրագործման, աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման, բանվորական ուժի հոսունությունն դեմ պայքարելու և աշխատանքի սոցիալիստական ձևերի կազմակերպումը խրախուսելու (սոցմրցություն, հարվածայնություն և այլն) հետ:

2. Կուսակցական, խորհրդային, արհեստակցական և կոտպերատիվ կազմակերպությունների ուղղորդության կենտրոնում պետք է գտնվի փակ-բաշխիչների աշխատանքի բարելավումը, քանի վոր այդ բաշխիչներում դեռևս նկատվում են մի շարք խիստ կոպիտ թերություններ (անբավարար ասորտիմենտ, հերթեր, ուսցրած շտատներ և այլն):

Կենտկոմը և ԿՎՀ-ն անհրաժեշտ են գտնում խորագույն ձևաճարկություններում խնդուրույն փակ բանվորական կոտպերատիվներ կազմակերպել:

3. Սպառնողպերացիան պետք է հաշոդեցնի արմատապես բարելավել սպառնողպերացիայի գյուղական ցանցի դրությունը: Կենտկոմը և ԿՎՀ-ն անհրաժեշտ են գտնում անմիջապես վերականգնել ընտրովի կոտպերատիվները գյուղերում:

Անհրաժեշտ է ապահովել կուտնտեսականներին արդյունաբերական ապրանքներն առաջին հերթին հայթայթելու գործը, հայթայթման սիստեմը կապակցելով մթերումների, արտադրական պլանների հաշոդ կատարման հետ: Պետք է ապահովել կուտնտեսականների ղեկավար դերը գյուղական կոտպերացիայի աշխատանքում: Անհրաժեշտ է արմատապես փոխել գյուղն ապրանք փոխադրելու սիստեմը, անմիջապես միջոցներ ձեռք առնելով վճառար կասեցնելու նկատվող խայտառակ մասնայական դեպքերը, յերբ գյուղական պահանջին չհամապատասխանող ապրանքներ են տանում գյուղ: Անհրաժեշտ է գյուղ ուղարկվող ապրանքները խտիվ հարմարեցնել շրջանների պահանջներին:

4. ԽՄՀՄ-ի տնտեսական շինարարության ասպարեզում ձեռք բերված վճռողական հաջողությունները, մասսաների կուլտուրական աճումը և բանվորի ընտանիքի անդամների հերդրավումը արտադրության ասպարեզ գործադրություն լիակատար վերացման հետևանքով, սպառնողպերացիայի առաջ խնդիր են դնում պարենի մատակարարումը անհատական մալուման ձևերից ապրիմանաբար փոխակերպել հասար. սննդի, վորն 1-ին պայմանն է «մանր, մենակ ընտանեկան տնտեսությունից խոշոր հանրայնացվածի անցնելու» (Լենին, հատոր 18,

5. Կոպերացիան պետք է հաջողեցնի՝ տրամադրությամբ շարժել ապրանքը գործարանային պահեստներից դեպի սպառողը և վճարաբար պաշտպանել արդյունաբերության առջև ապրանքների տեսականների առավելագույն հարմարեցումը սպառող մասսաների պահանջներին: Կոպերացիան հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնի արդյունաբերական ապրանքների վորակի սխառեմատիկ բարելավման վրա:

Սպառնկողներացիան պետք է հատուկ ուշադրութեամբ դարձնի փայակուտեղման աշխատանքի ուժեղացման ու վարկային կարգապահութեան ամրապնդման վրա, այդ պարագայում հենկելով կոոպերացիայի առաջավոր անդամներին ակտիվ ռոյնութեան վրա:

8. Կենսական և ԿՎՀ-ի միացյալ պլանումը բոլոր կուսակցական և արհմիութենական կազմակերպությունների ուշադրությունն են հրավերում այն բանի վրա, վեր դրանց ղեկավարությունը սպառնող պերագիտի աշխատանքի նկատմամբ բավարար չեն:

NL0188197

15220

ԳԻՆՆ Ե 5 ԿՈՊ.